

LÄHETEKESKUSTELU POLIITTISESTA LINJAPAPERISTA / Ryhmä Lexin ryhmäpuheenvuoro

Edustajiston helmikuun kokous 25.2.2015 / Esityslistan kohta 180

Ryhmä Lex kiittää mahdollisuudesta lausua TYYn poliittista linjapaperia koskevaan lähetekeskusteluun. Ryhmä Lexin mielestä linjapaperin päivitys on tänä keväänä tehtävä perusteellisesti ja kattavasti, jotta linjapaperi voi jatkossa palvella ylioppilaskunnan toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla.

Perehtyessään nykyisen linjapaperin sisältöön Ryhmä Lex on kiinnittänyt huomiota siihen, että linjapaperin sisältö kaipaa ehdottomasti sekä karsintaa että napakampaa ja tiiviimpää otetta. Muodon osalta linjapaperista saataisiin ryhmämme mielestä paljon informatiivisempi ja kaikkia tahoja paremmin palvelevampi, mikäli linjapaperin jokaisen luvun/sektorin alla olisi aivan ensimmäiseksi listattu selvästi ja ytimekkäästi tavoitteet. Tavoitteiden jälkeen olisi vuorossa reunaehdot ja mahdollisia toiminnankuvauksia, mikäli niitä on edes tarpeellista sisällyttää osaksi linjapaperia.

Linjapaperin perusteellisessa päivitysprosessissa on syytä kuulla mahdollisimman laajasti eri tahoja. Jo esitettyjen prosessinkuvausten lisäksi Ryhmä Lex ehdottaa, että ensimmäisen päivitetyyn version valmistuttua se lähetetään TYYn alayhdistyksille lausuntokierrokselle mahdollisesti muutamien kysymysten tukemana, jolloin alayhdistysten olisi mahdollisesti helpompaa kommentoida tulevaa linjapaperia ja tämä mahdollisesti alentaisi kynnyksiä lausua edes jotakin tulevasta linjapaperista. Tämä osallistamismuoto mahdollistaisi avointa palautelomaketta paremmin myös niiden alayhdistysten osallistumisen linjapaperin päivittämiseen, joilta ei pääse edustajaa avoimiin workshoppeihin.

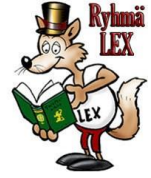
Tulevan linjapaperin sisällöstä Ryhmä Lex haluaa lausua seuraavaa:

PAKKOJÄSENYYS JA YTHS

Ryhmä Lex uskoo ja toivoo, että lähitulevaisuudessa perusoikeudet ulottuvat myös ylioppilaskuntiin. Tällä tarkoitamme sitä, että ylioppilaskuntien nykyinen pakkojäsenyys ei ole perusoikeuksiin kuuluvan yhdistymisvapauden näkökulmasta kestäväällä pohjalla ja tulee poistumaan.

Viime syksynä eduskunnan perustuslakivaliokunta totesi ammattikorkeakoululakia käsitellessään, että ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien pakkojäsenyydelle ei ollut perusteita. Tällä on merkitystä erityisesti sen vuoksi, että opiskelijakuntien pakkojäsenyyden perusteeksi esitettiin tismalleen samoja julkisia tehtäviä, joita ylioppilaskunnatkin hoitavat, mukaan lukien osallistumista opiskelijoiden perusterveydenhuoltoon koskevien tehtävien hoitamiseen, eli YTHS:öön. Perustuslakivaliokunta totesi, että näiden tehtävien hoitaminen, tai opiskelijoiden terveydenhuoltomaksun periminen, ei edellytä, että jäsenyyden opiskelijakunnassa tulisi olla pakollista. Koska sinänsä hyväksyttävät päämäärät on saavutettavissa perusoikeuteen vähemmän puuttuvilla keinoilla, ei ehdotettu yhdistymisvapauden rajoitus täytä perusoikeusrajoituksiin kohdistuvaa oikeasuhtaisuuden vaatimusta. Näin ollen pakkojäsenyys on vastoin perustuslaissa turvattua yhdistymisvapautta.

Tilanne on tismalleen sama ylioppilaskuntien kohdalla. Ylioppilaskunnat hoitavat täsmälleen samoja tehtäviä, joita opiskelijakunnille ehdotettiin. AMK-opiskelijoiden perusoikeuksia ei rajoitettu,

meidän oikeuksiamme rajoitetaan edelleen. Pelkästään se, että ylioppilaskunnissa on "perinteisesti" ollut pakkojäsenyys, ei voi oikeuttaa perusoikeuksiemme rajoittamista jatkossa. Sitä vastaan sotivat sekä korkeakouluopiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu että nykyaikainen perusoikeuskäsitys.

Emme usko pakkojäsenyyden kestävän. Perustuslakivaliokunta nimittäin katsoi tärkeäksi, että yliopisto- ja AMK-opiskelijoilla on lähtökohtaisesti samanlaiset mahdollisuudet osallistua oppilaitostaan, opiskeluaan ja palveluitaan koskevaan päätöksentekoon ja että eri opiskelijaryhmien palvelut, edut tai velvoitteet eivät perusteettomasti poikkea toisistaan. Valiokunta myös piti aiheellisena, että korkeakouluopiskelijoiden asemaa ja sääntelyä arvioidaan kokonaisuutena. Jos tämä ei tarkoita sitä, että tulevaisuudessa pakkojäsenyydestä luovutaan, mikä sitten?

Ylioppilaskunnilla on nähdäksemme tässä tilanteessa kaksi mahdollisuutta. Voimme sulkea silmät todellisuudelta ja itsepäisesti yrittää pitää kiinni pakkojäsenyydestä, vain nähdäksemme sen lopulta kaatuvan. Jos jatkamme nykylinjalla, vaarana on se, että pakkojäsenyyden vanavedessä lähtee myös pakollinen YTHS-maksu ja päädymme samaan tilanteeseen, missä AMK-opiskelijat ovat nykyään. Tätä Ryhmä Lex ei halua. YTHS-palvelut ovat elintärkeitä opiskelijoiden hyvinvoinnille. Mielestämme TYYn tuleekin ottaa asiassa proaktiivinen rooli, ja pyrkiä tulevaisuuteen, jossa YTHS-palvelut taataan kaikilta korkeakouluopiskelijoilta kannettavalla terveydenhoitomaksulla - ilman yhdistysmisvapautta rajoittavaa pakkojäsenyyttä.

KANNANOTOT

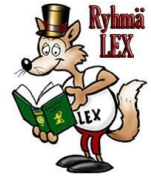
Ryhmä Lex on keskustellut pitkään siitä, mihin ylioppilaskunnan tulee ottaa kantaa ja mihin ylioppilaskunta voi ottaa kantaa. Mielestämme kyseessä on yksi hankalimmista teemoista eikä kannanottoihin sisältyvää problematiikka ole helppo tiivistää muutamalla virkkeellä.

Ryhmä Lex tiedostaa, että monissa tilanteissa ylioppilaskunnalta odotetaan melko nopeakin kannan muodostamista, mutta Ryhmä Lexin mielestä ylioppilaskunta ei voi ottaa kantaa asioihin, joihin opiskelijoilla ei ole suoraa intressiä tai asian yhteiskunnallinen liityntä opiskelijoihin jää kapeaksi. Ylioppilaskunnan kannanotto palvelee yhteiskunnallista keskustelua parhaiten asioissa, joissa ylioppilaskunnalla on erityistä asiantuntijuutta. Erityisen asiantuntijuuden kautta ylioppilaskunnan on mahdollista saada kannanotolleen painoarvoa, joka noteerataan yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Kantaa ottaessaan ylioppilaskunnan on tällä hetkellä erityisesti muistettava pakkojäsenyys ja sen tuoma vastuu. Pakkojäsenyyden takia eri mieltä olevat opiskelijat eivät voi äänestää jaloillaan, joten ylioppilaskunnan on oltava varovainen selvästi mielipiteitä jakavissa kannanotoissa. Ylioppilaskunnan tuleekin tarvittaessa pidättäytyä ensin kokonaan kannanotoista asiaan ja herättää ensin sisäinen keskustelu aiheesta jäsenistön keskuudessa. Normaalitilanteessa ylioppilaskunnan jäsenen ei pitäisi joutua lukemaan mielipidettään suoraan ylioppilaskuntansa jo tekemästä kannanotosta, eikä ylioppilaskunnan kannan etenään pakkojäsenyyden aikana koskaan tule olla pelkästään sen aktiivisempien toimijoiden kanta.

OPINTOTUKI JA PERUSTULO

Ryhmä Lex kannattaa lähtökohtaisesti perustuloa perustoimeentulon takaajana. On kuitenkin muistettava, että perustulo on yläkäsite - perustulomalleja on liki yhtä monta, kuin perustulon kannattajia. Ryhmä Lex huomauttaa, että on ensiarvoisen tärkeää, että perustulolla ei saa heikentää

opiskelijan toimeentuloa nykyisestä ja että perustulon on oltava puhtaasti henkilökohtainen, eikä esimerkiksi millään tukitasolla ruokakuntakohtainen.

Nykyisen linjapaperin opintotukea koskeviin kirjauksiin Ryhmä Lex on tyytyväinen monessa kohtaa. Jo tapahtunut opintotuen sitominen indeksiin oli erinomaisen tärkeää. Myös mm. asumislisän korottaminen ja irrottaminen opiskelukytkennästä ovat hyviä tavoitteita.

Sen sijaan opintotuen tuloarvoja koskien kaipaamme kunnianhimoisempaa tavoitetta. Opintotuki on sosiaaliturvaa ja jonkinlaiset tuloarajat ovat toki perustellut, mutta nykyisellään ne ovat aivan liian matalat. Vähintään tuloarjoista olisi tehtävä aiempaa joustavampia siten, että rajoja olisi useampia, mutta niiden ylittäminen johtaisi kerrallaan pienempään opintotuen palautukseen. On täysin järjetöntä, että yhden ylimääräisen työvuoron tekeminen voi johtaa kokonaisen opintotukikuukauden palauttamiseen!

Nykyisen linjapaperin kanta siitä, että opintotukea on kehitettävä ensisijaisesti opintoraha, ei -laina, edellä, on mielestämme oikea. Tästä huolimatta kirjaus, jonka mukaan "opintolainan suhteellista osuutta koko opintotuesta ei tule nostaa" on liian ehdoton. Jos vaihtoehtoina ovat nykytilanteen säilyttäminen tai opintolainan määrän nostaminen opintotukeen muuten koskematta, on jälkimmäinen vaihtoehto mielestämme parempi. Se kasvattaisi opiskelijan käytettävissä olevaa rahamäärää opiskeluaikana.

LAAJAT KANDITUTKINNOT

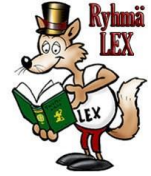
Nykyisen linjapaperin mukaan "TYY kannattaa laaja-alaisempien kandidaatintutkintojen käyttöönottoa niissä koulutusyksiköissä, joissa se on järkevää kokonaisuuden kannalta". Mielestämme linjapaperissa on vähintään tehtävä aiempaa selkeämmäksi, millä aloilla laaja-alaisemmat alemmat korkeakoulututkinnot ovat tarkoituksenmukaisia. Ainakaan omalla alallamme emme mitenkään koe niitä järkeviksi: tuomarin pätevyyttä ei saavuteta kahden vuoden maisteriopinnoilla oikeustieteen alalta. Tilanne lienee samanlainen ainakin muillakin selkeillä professioaloilla.

KOULUTUKSEN LAATU

Opetuksen ja koulutuksen laadulle tulee antaa erityinen painoarvo. Laatu ei saa kärsiä koulutuksen määrän eli aloituspaikkojen, tutkinnon tavoiteaikojen tai säästöjen takia. Koulutuksen laadussa on tarkkailtava myös opettaja-opiskelija-suhdelukua. Koulutuksen määrässä on erityisesti annettava painoarvo työmarkkinoiden tarpeeseen. Aloituspaikkojen lisäyksen tarpeellisuutta on pyrittävä tarkkailemaan tilanne- ja alakohtaisesti.

SÄHKÖINEN TENTTIMINEN

Sähköisen tenttimisen osalta TYYn olisi pyrittävä mahdollisimman laaja-alaisesti ja aktiivisesti tukemaan ja kannustamaan eri tiedekuntia ja oppiaineita sähköisen tentin käyttöönottamiseen. Pelkkä opiskelijoiden tietoisuus sähköisestä tenttimisestä ei riitä, mikäli halutaan aidosti, että sähköinen tenttiminen toisi monimuotoisuutta ja joustavuutta opiskeluun.

PEDAGOGISET OPINNOT OPETUSHENKILÖKUNNALLE

Ryhmä Lexin mielestä päivitettyssä linjapaperissa on otettava nykyistä tiukempi kanta yliopiston opetushenkilökunnalta vaadittaviin pedagogisiin opintoihin, sillä niillä on keskeinen merkitys koulutuksen laatuun.

TASAPUOLISUUSSÄÄNTÖ

Tasapuolisuussäännön osalta Ryhmä Lex toivoo, että linjapaperissa otetaan jatkossa huomioon viime syksyn sääntömuutos tasapuolisuussäännön noudattamisesta ja todetaan pyrkimys tasapuolisuussäännön noudattamiseen, mutta huomioidaan, että se velvoittaa ainoastaan ylioppilaskunnan hallituksen valinnassa.